

HEMŞİRELİĞİ İLGİLENDİREN YASA VE YÖNETMELİKLER:

- ▶ 1954 yılında yürürlüğe giren 6283 sayılı "Hemşirelik Kanunu"
- ▶ 1961 yılında yürürlüğe giren 224 sayılı "Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesine Dair Kanun"

▶ 1965 yılında yürürlüğe giren 657 sayılı "Devlet Personel Yasası"

▶ 1983 yılında yeniden düzenlenerek yürürlüğe konulan "SSYB Yataklı Tedavi Kurumları İşletme Yönetmeliği"

SAĞLIK HİZMETLERİNİN SOSYALLEŞTİRİLMESİNE DAİR KANUN'DA SAĞLIK PERSONELİ;

- Sağlık hizmetlerinde maaş, ücret, yevmiye ve mukavele ile istihdam edilen ve bu sahada mesleki eğitim görerek yetişmiş olanlardır.
- Bu hizmet sahasında çalışan ve yüksek eğitim yapmamış olanlar yardımcı sağlık personeli.

Sağlık hizmetlerinin modernleşmesi ve dünya standartlarını yakalaması

sadece gelişmiş teknolojilerle değil topyekün eğitilmiş sağlık personeli ile mümkündür

ESKİ HEMŞİRELİK KANUNU

- Kanun Numarası : 6283
- Kabul Tarihi : 25/2/1954
- Yayımlandığı Resmi Gazete :Tarih : 2/3/1954 Sayı : 8647

YENİ HEMŞİRELİK KANUNU

- Kanun Numarası: 5634
- Kabul Tarihi: 25/4/2007
- Yayımlandığı Resmi Gazete :Tarih: 2/5/2007 Sayı: 26510

**Madde 1 – (Değişik: 25/4/2007-5634/ 1. md.)
Hemşire ünvanı**

- Türkiye’de üniversitelerin hemşirelik ile ilgili lisans eğitimi veren fakülte ve yüksek okullarından mezun olan ve diplomaları Sağlık Bakanlığınca tescil edilenler ile öğrenimlerini yurt dışında hemşirelik ile ilgili, Devlet tarafından tanınan bir okulda tamamlayarak denklikleri onaylanan ve diplomaları Sağlık Bakanlığınca tescil edilenlere **Hemşire ünvanı verilir.**

**Madde 3 – (Değişik: 25/4/2007-5634/
2. md.)**

Türkiye’de hemşirelik mesleğini bu Kanun hükümleri dahilinde hemşire ünvanı kazanmış Türk vatandaşı hemşirelerden başka kimse yapamaz.

**Madde 4 – (25/4/2007-5634/ 3.
md.)Hemşirenin görevi**

- Hemşireler; tabip tarafından acil haller dışında yazılı olarak verilen tedavileri uygulamak, her ortamda bireyin, ailenin ve toplumun hemşirelik girişimleri ile karşılanabilecek sağlıkla ilgili ihtiyaçlarını belirlemek ve hemşirelik tanılama süreci kapsamında belirlenen ihtiyaçlar çerçevesinde hemşirelik bakımını planlamak, uygulamak, denetlemek ve değerlendirmekle görevli ve yetkili sağlık personelidir.
- Ayrıca aile hekimliği uygulamasına ilişkin kanun hükümleri ile bu Kanuna dayanılarak yürürlüğe konulan mevzuattaki görevleri de yaparlar.

Madde 5, Serbest Çalışma

- **Hemşire** okulu mezunları istedikleri vakit sanatlarını serbestçe yapabilirler.
- Serbest çalışacak hemşireler lüzumlu vesikalarını bir dilekçeye bağlayarak mahallin en büyük sağlık amirine verirler.
- Serbest çalışan hemşire ev adresiyle çalışmak istediği yerde bir değişiklik olduğu takdirde bir hafta içinde aynı makama haber vermeye mecburdur.

**Madde 8 — (Değişik: 25/4/2007-5634/
4. md.)**

- Lisans mezunu hemşireler meslekleriyle ilgili lisansüstü eğitim alarak uzmanlaştıktan ve diplomaları **Sağlık Bakanlığınca tescil edildikten sonra uzman hemşire olarak çalışırlar.**
- Hemşireler meslekleri ile ilgili olan **özellik arz eden birim ve alanlarda belirlenecek esaslar çerçevesinde yetki belgesi alırlar.**
- Yetki belgesi alınacak eğitim programlarının düzenlenmesi, uygulanması, koordinasyonu, belgelendirme ve tescili ile kredilendirme ve yetki belgelerinin iptali gibi hususlar, **Sağlık Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.**

**Madde 9 – (Değişik: 25/4/2007-5634/ 5.
md.)**

Hemşirelikle ilgili yönetim görevlerinde lisans ve lisansüstü eğitime sahip hemşirelerin **rüçhan hakları** vardır.

Geçici Madde 2 – (Ek: 25/4/2007-5634/ 7. md.)

- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce hemşirelik ve hemşireliğe eşdeğer sağlık memurluğu programlarından mezun olanlar ile halen bu programlarda kayıtlı bulunan öğrencilerin kazanılmış hakları saklıdır.
- **Hemşirelik eğitimine eşdeğer sağlık memurluğu programlarından mezun olanlar hemşire olarak çalışırlar.**

Geçici Madde 2 – (Ek: 25/4/2007-5634/ 7. md.)

- Hemşirelik eğitimine eşdeğer sağlık memurluğu programının adı, bu **Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren hemşirelik programı olarak değiştirilir ve programlar birleştirilir.**
- **Bir defaya mahsus** olmak üzere, ebelik diplomasına sahip olduğu halde bu Kanunun yayımı tarihinde **en az üç yıldan beri yataklı tedavi kurumlarında fiilen hemşirelik görevi yaptığını resmi belge ile belgelendiren ve bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içerisinde talepte bulunanlar hemşirelik yetkisiyle görevlerine devam ederler.**

Geçici Madde 2 – (Ek: 25/4/2007-5634/ 7. md.) Sağlık Meslek Liseleri

- Üniversitelerin hemşirelik programlarında ülke ihtiyacını karşılayacak yeterli kontenjan oluşturulmak üzere **5 yıl süre ile sağlık meslek liselerinin hemşirelik ve hemşireliğe eşdeğer sağlık memurluğu programlarına öğrenci alınmasına** devam olunur ve bu programlardan mezun olanlara hemşire unvanı verilir."

KABUL EDİLEN YENİ KANUNLA NELER DEĞİŞTİ?

- 1- **Türkiye’de hemşire unvanının; üniversiteler bünyesinde yer alan ve lise üzerine dört yıl süreli eğitim veren Fakülte ve Yüksekokullarda yapılarak kazanılması hükmüne bağlanmıştır..**
- 2- **Cinsiyet ayrımı kalkmıştır.**

3- **Hemşirelikte lisansüstü eğitim yaparak diploma alan ve böylece uzmanlaşan hemşirelerin uzmanlık yaptıkları alanlarda uzman olarak değerlendirilmeleri hükmüne bağlanmıştır.**

4- **Özel dallarda(Branş) sertifika programlarının düzenlenmesi hükmüne bağlanmıştır.**

5-**Hemşirenin görev, yetki ve sorumluluk alanı belirlenmiştir .**

6-**Şimdiye kadar hemşire ve sağlık memuru unvanı almış ve almak üzere okuyan tüm meslektaşlarımızın kazanılmış hakları, ünvan dahil korunmuştur.**

7-Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra lisans düzeyinde eğitim veren sağlık memurluğu ile hemşirelik programlarının birleştirilmesi ve programın adının "**hemşirelik**" olarak değiştirilmesi hükme bağlanmıştır.

8-**Diplomaları ebe olduğu halde;** İdari kararlarla hemşirelikle ilgili alanlarda, son **üç yıldır kesintisiz** görev yapan ve kanunun yürürlüğe girmesinden sonra bunu üç ay içinde belgeleyen ebelerin, **hemşire yetkisiyle görevlerine devamı hükme bağlanmıştır**

9- **Hemşirelerin serbest çalışabileceklerine dair hüküm korunmuştur.**

10-Türk vatandaşı olan hemşirelerden başka kimsenin, hemşirelik mesleğini ülkemizde icra edemeyeceği hükme bağlanmıştır.

Türkiye'nin ilk erkek hemşiresi

Alkar Acıyurt,

Sivas'ın Gölova İlçesi Devlet Hastanesi'ne

'**hemşire**' olarak atandı.

HEMŞİRELİK YÖNETMELİĞİ

Amaç

- Sağlık hizmeti sunulan kurum ve kuruluşlarda görev yapan **hemşirelerin çalışma alanlarına, pozisyonlarına ve eğitim durumlarına** göre görev, yetki ve sorumluluklarını belirlemektir

Kapsamı

- Kamu ve özel tüm sağlık kurum ve kuruluşlarında ve hemşirelik hizmetleri sunulan diğer alanlarda görev yapan hemşireleri kapsar.

Hemşirelik hizmetlerinin kapsamı

- Birey, aile, grup ve toplumun sağlığının geliştirilmesi, korunması, hastalık durumunda iyileştirilmesi ve yaşam kalitesinin artırılması amacıyla hemşirenin yerine getirdiği bakım verme, hekimce hazırlanan tıbbî tanı ve tedavi planının oluşturulması ve uygulanması, güvenli ve sağlıklı bir çevre oluşturma, eğitim, danışmanlık, araştırma, yönetim, kalite geliştirme, işbirliği yapma ve iletişimi sağlama.

Hemşirelerin görev, yetki ve sorumlulukları

- Her ortamda bireyin, ailenin ve toplumun hemşirelik girişimleri ile karşılanabilecek sağlıkla ilgili ihtiyaçlarını belirler ve hemşirelik tanılama süreci kapsamında belirlenen ihtiyaçlar çerçevesinde hemşirelik bakımını kanıta dayalı olarak planlar, uygular, değerlendirir ve denetler.
- Sonuçları ilgili birime iletir.

- Tıbbî tanı ve tedavi planının uygulanmasında; hekim tarafından, acil durumlar dışında **yazılı olarak verilen tedavileri uygular;**
- Hastada beklenmeyen veya ani gelişen durumlar ile acil uygulanması gereken tanı ve tedavi planlarında müdavi **hekimin şifahi tıbbi istemini kabul eder.**
- Bu süreçte **hasta ve çalışan güvenliği** açısından gerekli tedbirleri alır.

- Tıbbî tanı ve tedavi işlemlerinin hizmetten faydalanana zarar vereceğini öngördüğü durumlarda, müdavi hekim ile durumu görüşür; hekim işlemin uygulanmasında ısrar ederse durumu kayıt altına alarak hekimin yazılı talebi üzerine söz konusu işlemi uygular.
- Tıbbî tanı ve tedavi girişimlerinin hasta üzerindeki etkilerini izler, istenmeyen durumların oluşması halinde gerekli kayıtları tutarak hekime bildirir ve gerekli önlemleri alır.

- Görevi teslim alacak hemşire gelmeden ve gerekli bilgiyi hasta başında sözlü ve yazılı olarak teslim etmeden ve doğal afet, toplu kazalar gibi olağanüstü durumlarda ise hemşireye olan ihtiyaç ortadan kalkmadan kurumdan ayrılamaz.
- Hemşirelikle ilgili eğitim, danışmanlık, araştırma faaliyetlerini yürütür.
- Mesleği ile ilgili bilimsel etkinliklere katılır.
- Toplumun, öğrenci hemşirelerin, sağlık çalışanlarının ve adaylarının eğitimine destek verir ve katkıda bulunur.

- Hizmet sunumunda, hizmetten faydalananların bireysel farklılıklarını kabul ederek, insan onurunu, mahremiyetini ve kültürel değerlerini azami ölçüde göz önünde bulundurur.

VE EN ÖNEMLİSİ...

Tüm uygulamalarını kayıt altına alır

Uzman hemşire

- Lisans mezunu hemşirelerden; yurtiçinde hemşirelik anabilim dallarında ve bunların altında açılan **lisansüstü eğitim programlarından mezun olan ve diplomaları Bakanlıkça tescil edilen hemşireler** ile yurtdışında bu programlardan mezun olup, diplomalarının denklikleri onaylanan ve diplomaları Bakanlıkça tescil edilen hemşireler alanlarında **uzman hemşire olarak çalışırlar.**

Yetki belgesine sahip hemşire

- Hemşirelik mesleği ile ilgili özellik arz eden birim ve alanlarda yetki belgesine sahip ve bu alanlara ilişkin hemşirelik bakım hizmetlerinden sorumlu hemşiredir.
- Yetki belgesine sahip hemşirelerin görev, yetki ve sorumlulukları, sahip oldukları **yetki belgeleri ve çalıştıkları özellikli alana göre Bakanlıkça düzenlenir.**

Başhemşire

- Başhemşire olabilmek için hemşirelikte **en az lisans eğitime sahip ve iki yılı yönetim hizmetinde olmak şartı ile 8 yıl meslek deneyimine olmak gerekir.**
- Ancak kurum/kuruluşta, hemşirelikte lisans eğitime sahip hemşire bulunmaması halinde diğer hemşirelerden de görevlendirme yapılabilir.

HEMŞİRELİKTE ETİK İLKE VE SORUMLULUKLAR

Amaç

Hemşireler için etik ilke ve sorumluların amacı hemşirelerin mesleki uygulamalarını gerçekleştirirken etik ilkelerine uymalarını sağlamak ve hizmet verdiği, işbirliği yaptığı kişileri ve toplumu sorumlulukları konusunda bilgilendirmektir.

Etik İlkeler

- Hemşirelerin görevlerini yerine getirirken;
- **Zarar vermeme-yararlılık,**
- **Özerklik/bireye saygı,**
- **Mahremiyet ve sır saklama,**
- **Adalet ve eşitlik etik ilkelerine uymaları gerekir.**

A. Zarar vermeme-Yararlılık ilkesi

- ✓ Hemşire öncelikle insan hayatının korunması için çalışır.
- ✓ Bireylerin ilgisizlik, deneyimsizlik yada ihmâl nedeniyle zarar görmesini önlemeye çalışır.
- ✓ Uygulamaların oluşturabileceği riskleri en aza indirmeye çalışır.

- ✓ Hemşire bireylerin güvenliğini sağlamaktan ve güvenlik için gereken önlemlerin alınmasına yönelik girişimlerden sorumludur.
- ✓ Hemşire bireylerin gereksinimleri doğrultusunda güvenli hemşirelik bakımını bütüncül bir yaklaşımla verir.

B. Özerklik/Bireye Saygı İlkesi

- ✓ Hemşire özerkliğe saygının insan haklarının temel dayanağı olduğunun bilincinde olmalıdır.
- ✓ **Bireylerin inanç, değer ve gereksinimlerini göz önünde bulundurarak hizmet vermelidir.**
- ✓ Bireylerin bakımları konusunda doğru, yeterli ve anlayabileceği biçimde bilgilenmelerini sağlar.
- ✓ **Bireyin bakımı konusunda karar verme ve seçme hakkına saygı gösterir.**

- ✓ Bireylere yönelik müdahale öncesinde bireyin **sözlü veya yazılı rızasını alır.**
- ✓ Karar verme yeterliliğine sahip olmayan bireylere yönelik müdahale öncesinde bireyin **yasal temsilcisinin sözlü veya yazılı rızasını alır.**
- ✓ **Acil durumlarda bireyin yaşamını korumak üzere gerekli bakımı rıza almaksızın uygular.**

C. Adalet ve Eşitlik İlkesi

- ✓ Hemşire bireyler arasında ırk, dil, din, yaş, cinsiyet, inanç, sosyal ve ekonomik durum ve siyasi görüş ayrımı gözetmeksizin hizmet verir.
- ✓ Hizmet sunarken çıkar ilişkisi gözetmez.
- ✓ **Hizmet verirken, bireylerin gereksinimleri doğrultusunda zamanın, emeğin ve diğer kaynakların adil dağılımını sağlar.**

D. Mahremiyet ve Sır Saklama İlkesi

- ✓ **Hemşire bireyin fiziksel, ruhsal ve sosyal açılardan mahremiyetinin korunmasını sağlar.**
- ✓ Bireyin paylaştığı bilgileri, yasal zorunluluk, kendinin ya da üçüncü kişilerin hayatını tehdit etmediği sürece bireyin rızası olmadan başka kimseyle paylaşmaz.
- ✓ **Bireylerle ilgili kayıtların gizliliğine özen gösterir.**
- ✓ Bireylere gizliliğin sınırları ve hangi durumlarda gizlilik ilkesine uyulacağı hakkında ön bilgi verir.

Etik Sorumluluklar

Hemşire hizmet verdiği birey, aile ve topluma, mesleğine, meslek örgütüne ve sağlık ekibine karşı sorumlu olduğunun bilincinde olmalıdır.

Hemşirenin Hizmet Verdiği Birey, Aile ve Topluma Karşı Sorumlulukları

- ✓ Hemşirenin temel sorumluluğu, hemşirelik bakımı gereksinimi olan birey, aile ve topluma yöneliktir.
- ✓ Hemşire birey, aile ve toplumun sağlığının sürdürülmesi ve geliştirilmesi konusunda sorumluluk üstlenir.
- ✓ Bu amaçla sağlık eğitim programları düzenler, düzenlenen programlara katılır.

- ✓ Toplumda çocuk, yaşlı, hasta, bakıma muhtaç bireyler gibi incinebilir grupların korumasını ve sağlıkla ilgili gereksinimlerinin karşılanmasında sorumluluk üstlenir
- ✓ **Sağlıkla ilgili yasa ve politikaların oluşturulmasına** doğrudan veya dolaylı olarak katılma sorumluluğunu üstlenir.
- ✓ **Doğal çevrenin kirlenme, yıkım ve tahribattan korunmasına yönelik sorumluluk üstlenir.**

Hemşirenin Mesleki Sorumlulukları

- ✓ Hemşire mesleki uygulamalarının sorumluluğunu üstlenir.
- ✓ Mesleki uygulama standartlarının geliştirilmesine katkıda bulunur ve bu standartlara göre hizmet verir.
- ✓ Araştırmalara ve kanıta dayalı mesleki bilgi birikiminin geliştirilmesinde sorumluluk üstlenir.
- ✓ Nitelikli bakım sağlamak için mesleki yeterliliğini sürdürmek ve yükseltmekle sorumludur.
- ✓ Mesleğin saygınlığını koruyan ve geliştiren davranışlarını her zaman sürdürür.

Hemşirenin Mesleki Sorumlulukları

- ✓ Hemşire mesleki bilgi ve deneyimlerini paylaşma sorumluluğunu üstlenir.
- ✓ Mesleki **örgütlenmenin güçlenmesi** konusunda sorumluluk üstlenir.
- ✓ Meslektaşları ile onların gelişimlerini destekleyici ve ait olma duygusunu güçlendirici nitelikte profesyonel ilişkiler kurar.

- ✓ Tüm sağlık meslek üyeleri ile yapıcı, etkin ve sürekli iş birliği içinde çalışır.
- ✓ Hemşirelik öğrencilerine uygun öğrenme ortamlarının hazırlanması ve öğrencilerin desteklenmesinde sorumluluk üstlenir.